

Bényei Miklós

Genius loci –
A helyismereti tevékenységről

Budapest
2004

Tartalom

Bevezetés	3
A könyvtárak helyismereti munkájának jelentősége	5
A magyarországi helyismereti tevékenység vázlatos története	9
A helyismereti munka kezdetei	10
A helyismereti tevékenység kibontakozása	15
A kilencvenes évek fejleményei	20
Hogyan tovább a helyismereti munkában?	29
Szükség lesz-e (van-e) rá?	29
Hol lesznek a centrumok?	30
Mit és hogyan gyarapítsunk?	31
Csak a számítógép?	33
Hogyan publikáljunk?	34
Hogyan tovább a képzésben, továbbképzésben?	35
A közművelődési könyvtárak helyismereti gyűjteményeinek szerepe a nemzeti identitás kialakításában	37
A helyismereti dokumentumok gyűjtésének lehetőségei, forrásai és feltárása	41
Az új jelenségek	41
A kurrens gyarapítás gondjai	42
A helyismereti feltárás problémái	46
A helytörténeti kutatás a könyvtárakban	51
Helytörténet, iskolatörténet, iskolai könyvtártörténet	55
A helytörténet	55
Az iskolatörténet	57
Az iskolai könyvtártörténet	60
A könyvtáros szerepe az iskolai könyvtártörténet kutatásában	63
A Nemzeti alaptanterv és a helyismereti tevékenység	65
Az iskolai könyvtárak helyismereti gyűjteményei	69
A Nemzeti alaptanterv előírásai	69
Az iskolai könyvtár helyismereti gyűjtőköre	70
A helyismereti állomány gyarapítása	73
Az iskolai könyvtár helyismereti állományának használata	74
A könyvtárostánár szerepe	76

A helyismereti együttműködés irányai	77
A helyismereti együttműködés rövid története	77
A helyismereti együttműködés szinterei és szintjei	78
A helyismereti együttműködés tágabb körei	79
Helyismereti együttműködés a közgyűjtemények között	81
Helyismereti együttműködés a könyvtárak között	82
Helyismereti együttműködés a kisközségek ellátására	83
A megyei könyvtárak feladatai a helyi irodalmi értékek számbavételében	85
A „helyi irodalmi értékek” kifejezés értelmezése	85
A szépirodalmi és irodalomtörténeti dokumentumok gyűjtése	87
A szépirodalmi és irodalomtörténeti dokumentumok, információk feltárása, számbavétele	88
A helyi irodalmi értékek megismertetése, népszerűsítése	91
A településtörténeti bibliográfiák készítésének dilemmái	93
Szombathely bibliográfiája	109
A „Debrecen helytörténeti irodalma” című bibliográfia módszertani tanulságai	115
A válogatás	115
A szerkesztés	117
A tételalkotás	118
A mutatók	119
A megyei sajtóbibliográfiák a magyar bibliográfiák rendszerében	121
Mire jó a megyei sajtóbibliográfia?	129
A Szeged repertórium 1988–1998	135
Gondolatok a helyi hírlapok feltárásáról	139
A helyi sajtó történeti kutatásának néhány kérdése	145
A helyi sajtó fogalma, típusai és funkciói	145
A történeti kutatás irányai, szempontjai	148
A sajtótörténeti kutatás forrásai	151
Könyvtártörténeti dolgozatok módszertani tanulságai	153
Könyvtáros szemmel a honismereti–helyismereti olvasókönyvekről	161
Helyismereti szemelvénygyűjtemények	167
Fogalom, rokon műfajok	167
Funkciók	168
Csoportosítás	169
Szerkesztés	169
Alapkövetelmény	171
Könyvtári segédlet	171
A helyismereti munka fejlődési trendjei a XXI. század elején	173
„Genius loci”. Local work in libraries (Summary)	179